

مقاله

نویسنده: مهندس فرهاد زندی فارغ التحصیل
مهندسی جواهرسازی و گوهر شناسی
از دانشگاه جورج براون کانادا، Gem-A
انگلستان، GIA و ISG آمریکا

یاقوت قرمزی با این رنگ زیبا، سایز بزرگ و پاک همانند این یاقوت ۱۱/۰۱ قیراطی از میانار بسیار نادر بوده و ارزشمند است. یاقوت قرمز می تواند بالاترین قیمت را در بین سنگ های رنگی داشته باشد. قیمت هر قیراط یاقوت با کیفیت همواره رو به افزایش است و بارها در مزایده ها رکورد شکسته است.

رنگ (Color)

این یاقوت های بهسازی شده با حرارت و بهسازی نشده با حرارت، طیفی از تاریکی و روشنی رنگ قرمز را نشان می دهد. رنگ، عامل بسیار مهمی در ارزش یاقوت قرمز است.

بهترین رنگ یاقوت قرمز، رنگ قرمز خالص، زنده و براق تا قرمز مایل به بنفش است. همانطور که رنگ آن به سمت نارنجی یا بنفش می رود، از ارزش آن کاسته می شود. یاقوت های با کیفیت بالا، رنگ زنده بسیار زیبایی دارند.

رنگ باید نه خیلی تیره و نه خیلی روشن باشد تا بتواند در درجه عالی قرار بگیرد. اگر رنگ بسیار تیره باشد، اثر منفی بر براقی سنگ خواهد داشت و از سوی دیگر اگر رنگ کمی داشته باشد یاقوت صورتی خوانده می شود حتی اگر رنگ قوی داشته باشد. اغلب در میان فروشندگان سنگ، همیشه بحث درباره مرز بین یاقوت قرمز و یاقوت صورتی وجود دارد.

از نظر تاریخی، کلمه Ruby به سایه های رنگ قرمز اشاره می کند که از نظر فنی شامل صورتی هم می شود. همچنین از لحاظ فرهنگی هم تفاوت های زیادی در تفسیر یاقوت قرمز و صورتی وجود دارد. در برخی از کشورهای تولیدکننده گوهر مانند سریلانکا، رنگ صورتی در یاقوت ها اغلب دیده

یاقوت قرمزی با این رنگ زیبا، سایز بزرگ و پاک همانند این یاقوت ۱۱/۰۱ قیراطی از میانار (تصویر بالا) بسیار نادر بوده و ارزشمند است. یاقوت قرمز می تواند بالاترین قیمت را در بین سنگ های رنگی داشته باشد. قیمت هر قیراط یاقوت با کیفیت همواره رو به افزایش است و بارها در مزایده ها رکورد شکسته است.

برای نمونه های با کیفیت، اندکی تفاوت در رنگ، اختلاف زیادی در ارزش آن ایجاد می کند. قیمت برای رنگ های با کیفیت و بدون ناخالصی یاقوت قرمز به صورت چشمگیری افزایش می یابد. قیمت هر قیراط یاقوت قرمز هم نسبت به اندازه و وزن افزایش می یابد.

پاکی (Clarity)

ناخالصی‌های سوزنی از رایج‌ترین ناخالصی‌ها در یاقوت‌ها است و آن را ناخالصی‌های روتایل سیلک (Rutile Silk) می‌نامند. اگر روتایل‌ها ذوب نشده باشند نشان دهنده این است که یاقوت حرارت ندیده است.

تاجران در این صنعت تمایل دارند که یاقوت‌ها ناخالصی داشته باشند زیرا یاقوت بدون ناخالصی عملاً وجود ندارد. ارزش یاقوت به محل قرارگیری ناخالصی و میزان قابل مشاهده بودن آن بستگی دارد. ناخالصی یا ناخالصی‌هایی که شفافیت و براقی یاقوت را کاهش می‌دهند، به طور چشمگیری بر ارزش یاقوت تأثیر دارند.

اگر ناخالصی بزرگ و واضحی در صفحه Table قرار داشته باشد، میزان شفافیت، براقی و ارزش را کاهش می‌دهد. ممکن است برخی ناخالصی‌ها همچون شکستگی‌های قابل توجه در سطح یا داخل یاقوت بر روی استحکام یاقوت تأثیر بگذارد.

به‌طور معمول در یاقوت‌ها ناخالصی‌های سوزنی (Needle) وجود دارد که گاهی نازک و گاهی ضخیم دیده می‌شوند. همچنین کوتاه یا بلند بوده و یا به صورت پیوسته یا منقطع دیده می‌شوند. در یاقوت‌ها ممکن است کریستال‌های ریز، مناطق رنگی و یا ناخالصی اثر انگشت (FingerPrint) هم دیده می‌شود.

برخی ناخالصی‌ها می‌توانند به زیبایی یاقوت کمک کنند. اگر ناخالصی‌های سوزنی شکل باز اویه‌های مشخصی یکدیگر را قطع کرده باشند، باعث ایجاد پدیده‌ای به نام پدیده ستاره‌ای (Asterism) در یاقوت‌ها می‌شوند که بر روی سطح آن دیده می‌شود.

می‌شود و آن را یاقوت قرمز می‌خوانند در حالیکه در سایر کشورها آن را یاقوت صورتی می‌نامند.

لابراتوار بین‌المللی GIA، از یک مجموعه رنگ برای درجه بندی رنگ استفاده می‌کند که اصطلاحاً آن را Master Stone می‌نامند تا فرق بین قرمز و صورتی، بنفش و یا نارنجی را به وضوح مشخص کند. آزمایشگاه مشخص می‌کند که چنانچه رنگ قرمز رنگ اصلی است باید یاقوت قرمز خوانده شود، اگر چه در تجارت گوهرها، شناسایی رنگ منوط به درک شخصی است.

خون نماد دیگری است برای توصیف رنگ قرمز یاقوت قرمز. در توصیف‌ها یاقوت قرمز را با خون تازه بطن راست یا قطره خون کیوتر زنده یا تازه کشته شده مقایسه می‌کنند. اصطلاح خون کیوتر (Pigeon's Blood) رنگ قرمز را با کمی بنفش یا قرمز مایل به صورتی که نرم و براق باشد، توصیف می‌کند. توصیف‌های سنتی این چنینی برای تعیین رنگ یاقوت به نظر مفید می‌رسد اما برای تفسیر دقیق و واقعی رنگ یاقوت سوءتعبیرهایی را ایجاد می‌کند و بهتر است که توسط کارشناس گوهرشناسی و با سنگ‌های مقایسه‌ای تعیین شود.

یک معدن خاص هرگز نمی‌تواند به طور مداوم و یکسان گوهرهایی تولید کند که هم‌رنگ و با کیفیت باشد. در حقیقت تعریف ممکن است درصد کمی از کیفیت یاقوت‌های آن معدن را توضیح دهد. شکل ظاهری سنگ‌ها هم از یک معدن خاص ممکن است در طول زمان تغییر کند و کیفیت اصلی مربوط به آن مهند، دیگر با نمونه‌های استخراج شده از آن مطابقت نداشته باشد.

برش (Cut)

یاقوت‌ها معمولاً به شکل بیضی (Oval) یا کوشن (Cushion) برش می‌خورند. عوامل مختلفی در برش و تناسب یاقوت در تجارت تأثیر دارد. شکل کریستال یاقوت معمولاً مخروطی شش ضلعی کشیده‌ای است که بر روی انتخاب نوع برش و شکل آن تأثیر دارد. البته کریستال‌های یاقوت به شکل‌های دیگری از برخی معادن هم دیده می‌شود.

همانطور که گفته شد، رایج‌ترین شکل برش یاقوت، بیضی (Oval) و کوشن (Cushion) یا بالشتی است که سبک برش آن برلیان بوده و صفحات آن مثلثی است که قسمت پاولیون آن به صورت پله‌ای (Step Cut) با صفحات مستطیل یا مربع برش خورده است.

یاقوت برش خورده به شکل گرد، مثلثی، مستطیل یا مارکیز هم وجود دارد اما این اشکال در اندازه‌های بزرگ و با کیفیت کمیاب است.

کریستال‌های خام یاقوت (Ruby Rough) بسیار گران هستند، به همین دلیل برش کاران سعی می‌کنند تا حد ممکن حداکثر وزن آن را حفظ کنند.

اگر کریستال ضخامت زیادی نداشته باشد، عمق قسمت پاولیون کم شده که باعث می‌شود نور از صفحات آن خارج شده و منطقه تاریکی را در یاقوت ایجاد کند که اصطلاحاً آن را Window می‌نامند.

چند رنگی عامل دیگری است که برش یاقوت را تحت تأثیر قرار می‌دهد. ممکن است کریستال در جهتی به رنگ قرمز یا قرمز مایل به بنفش دیده شود و در جهت دیگر نارنجی. به همین دلیل هیچ زمانی یک یاقوت با بازگشت نور ایده‌ال به ندرت یافت می‌شود زیرا کاهش احتمالی وزن، بسیار زیاد است.

سایز و وزن (Size & Weight)

این یاقوت‌ها از میانمار استخراج شده‌اند، گونه برش خورده ۱۱/۵۵ قیراط وزن داشته و گونه‌های برش نخورده وزنی بین ۱۶/۶۵ تا ۲۷۸/۵۰ قیراط دارند.

یاقوت با کیفیت عالی (Fine Quality) بیش از یک قیراط بسیار نادر است. اما یاقوت با کیفیت تجاری (Commercial Quality) در اندازه‌های متنوع به صورت گسترده در دسترس است. قیمت هر قیراط با افزایش وزن آن به میزان قابل توجهی افزایش می‌یابد.

برای مثال ۵ قیراط یاقوت با کیفیت تجاری ممکن است هر قیراط دو برابر بیشتر از یک یاقوت یک قیراطی با کیفیت تجاری به فروش می‌رسد. در حالیکه یک یاقوت ۵ قیراطی با کیفیت عالی ممکن است ۵ برابر به ازای هر قیراط نسبت به یک یاقوت یک قیراطی با کیفیت عالی افزایش قیمت خواهد داشت.

این نکات راهنمای دقیقی برای قیمت‌گذاری یاقوت نیستند، بلکه جهت آشنایی با نکاتی است که در افزایش یا کاهش قیمت تأثیرگذار است.